

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 40 et.3 of 10, MD-2004, IDNO 1013620006757

E-mail info@aopd.md; +37379222505 www.aopd.md, www.incluziune.md

Data 30.09.2026 Nr.060

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Notă de poziție la proiectul de lege privind modificarea Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova (AOPD) propune completarea Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, în vederea consolidării cerințelor privind accesibilitatea și designul universal în construcții.

Deși Codul prevede obligații privind accesibilitatea în procesul de planificare urbanistică, proiectare și autorizare a construcțiilor, lacunele cadrului normativ permit realizarea și recepționarea unor construcții care nu asigură accesibilitatea funcțională pentru persoanele cu dizabilități. În practică, acestea se manifestă prin rampe neconforme, lipsa lifturilor și a grupurilor sanitare accesibile, căi de deplasare neadaptate, absența elementelor de orientare pentru persoanele cu dizabilități de vedere și a soluțiilor de evacuare în situații de urgență.

În acest context, AOPD propune includerea explicită a accesibilității în lista cerințelor fundamentale de calitate aplicabile construcțiilor, prevăzută la art. 335 din Cod, pentru a asigura respectarea efectivă a cerințelor de accesibilitate pe întregul ciclu de viață al construcțiilor.

În forma actuală, art. 335 din Cod, stabilește cerințele fundamentale privind:

- integritatea structurală;
- securitatea la incendiu;
- sănătatea și igiena;
- protecția împotriva accidentelor;
- eficiența energetică;
- protecția mediului și alte cerințe tehnice.

Accesibilitatea lipsește din această listă, deși reprezintă o condiție esențială pentru utilizarea construcțiilor în condiții de egalitate și siguranță de către toate persoanele. Această omisiune generează consecințe juridice și practice majore:

- accesibilitatea nu este tratată ca element obligatoriu de calitate;
- lipsa accesibilității nu constituie explicit defect grav;
- verificarea accesibilității nu este realizată sistemic la toate etapele;
- responsabilitatea actorilor implicați rămâne difuză;
- recepția construcțiilor poate avea loc chiar și în cazul unor neconformități evidente privind accesibilitatea;
- mecanismele de control și sancționare sunt insuficiente.

Deși Codul face referire la respectarea normativelor tehnice în construcții și stabilește obligații generale pentru investitori, proiectanți, verificatori, executanți și autorități publice, lipsa includerii accesibilității în cerințele fundamentale de calitate face ca această obligație să fie aplicată fragmentar și formal.

În practică, accesibilitatea este deseori percepută ca o recomandare tehnică secundară și nu ca o condiție obligatorie pentru autorizarea, executarea și recepționarea construcțiilor. De

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 40 et.3 of 10, MD-2004, IDNO 1013620006757

E-mail info@aopd.md; +37379222505 www.aopd.md, www.incluziune.md

asemenea, cadrul normativ actual nu stabilește expres obligativitatea verificării accesibilității la etapa recepției construcțiilor și nu prevede consecințe juridice clare pentru recepționarea unor clădiri inaccesibile. Astfel, chiar și în situațiile în care documentația de proiect conține soluții de accesibilitate, acestea sunt frecvent eliminate, simplificate sau executate necorespunzător în timpul lucrărilor, fără ca acest fapt să împiedice recepția și punerea în exploatare a construcției.

În același timp, Codul contravențional nu conține sancțiuni explicite pentru nerespectarea cerințelor de accesibilitate, acestea fiind menționate doar indirect prin sintagma generală privind nerespectarea normelor de construcții. Această formulare nu asigură un mecanism eficient de prevenire și sancționare a încălcărilor.

În acest context, având în vedere obligațiile Republicii Moldova în temeiul Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, AOPD propune următoarele modificări ale Codului și ale cadrului normativ conex:

1. Completarea art. 335 din Codul urbanismului și construcțiilor. Introducerea unei noi cerințe fundamentale de calitate care să asigure caracterul obligatoriu al acesteia la toate etapele procesului de construire (planificare urbanistică, proiectare, verificare, autorizare, execuție, recepție, exploatare, control de stat):

„Cerința 9 – Asigurarea accesibilității și utilizării universale a construcțiilor pentru persoanele cu dizabilități și persoanele cu mobilitate redusă.”

2. Modificarea prevederilor privind recepția construcțiilor, inclusiv art. 235. Completarea prevederilor referitoare la recepția construcțiilor cu obligativitatea verificării respectării cerințelor de accesibilitate și a normativelor tehnice aplicabile. Propunem includerea expresă a următoarelor prevederi:

- *recepția construcțiilor să nu poată fi efectuată în lipsa conformității cu cerințele de accesibilitate;*
- *neasigurarea accesibilității să constituie temei pentru refuzul recepției și al punerii în exploatare;*
- *comisiile de recepție să includă specialiști în accesibilitate și/sau reprezentanți ai organizațiilor persoanelor cu dizabilități;*
- *pentru construcțiile publice și obiectivele de infrastructură socială să fie obligatoriu un act de verificare sau certificat de conformitate privind accesibilitatea.*

3. Consolidarea mecanismului de control și sancționare. Propunem:

- *introducerea explicită a sancțiunilor privind nerespectarea cerințelor de accesibilitate;*
- *stabilirea răspunderii clare pentru investitori, proiectanți, verificatori, executanți și autoritățile responsabile de recepție;*
- *instituirea unor mecanisme eficiente de control privind respectarea normativelor de accesibilitate.*

4. Corelarea expresă a Codului cu normativele tehnice privind accesibilitatea.

Includerea unei referințe explicite la aplicarea obligatorie a:

- *NCM C.01.06:2025 „Clădiri civile. Cerințe generale de securitate pentru obiectivele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități”;*

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 40 et.3 of 10, MD-2004, IDNO 1013620006757

E-mail info@aopd.md; +37379222505 www.aopd.md, www.incluziune.md

- *Codului Practic C.01.11:2018 „Clădiri civile. Clădiri și construcții publice accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare”;*
- *altor normative tehnice relevante privind accesibilitatea pentru toate tipurile de dizabilitate.*

AOPD, susține inițiativa de modificare a Codului urbanismului și construcțiilor și vă rugăm a face public, ulterior, tabelul de sinteză a recomandărilor conform prevederilor Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Directoare executivă

Galina CLIMOV

Digitally signed by Climov Galina
Date: 2026.09.30 16:24:32 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

